

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Magisterská práce

**Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara**

Magisterská práce

SÍLA IDENTITY

**VÝTVARNÁ INTERPRETACE JESKYNNÍCH
MALEB**

Adéla Tatičková

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění
Studijní program Výtvarná umění
Specializace Nová média

Magisterská práce

SÍLA IDENTITY

**VÝTVARNÁ INTERPRETACE JESKYNNÍCH
MALEB**

Adéla Tatičková

Vedoucí práce: doc. akad. mal. Vladimír Merta

Katedra výtvarného umění

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara Západočeské univerzity v
Plzni

Plzeň 2024

Podklad pro zadání DIPLOMOVÉ práce studenta

Jméno a příjmení: **BcA. Adéla TATÍČKOVÁ**
Osobní číslo: **D21N0101P**
Adresa: **Pod bání 2001/23, Praha – Libeň, 18000 Praha 8, Česká republika**

Téma práce: **SÍLA IDENTITY**
Téma práce anglicky: **Power of identity**
Jazyk práce: **Čeština**

Vedoucí práce: **Doc. akademický malíř Vladimír Merta**
Katedra výtvarného umění

Zásady pro vypracování:

Tvůrčí záměr: Rozvoj autorských záměrů.

Způsob realizace: V diplomové práci chci zmapovat a výtvarně zinterpretovat nejstarší dochované artefakty – pravěké jeskynní malby. Výstupem by měla být kombinovaná technika na plátně.

Cíl: Výtvarná interpretace jeskynních maleb.

Předpokládaný charakter výstupu: Obrazy v rozsahu 1-6 a v rozměrech 50 cm x 150 cm – 200 cm x 400 cm.

Rozsah průvodní zprávy: 15 normostran.

Seznam doporučené literatury:

JOUARY, Jean-Paul – *Le futur antérieur – l'art moderne face à l'art des cavernes*, Beaux Arts éditions, 2017, 191 s. ISBN 979-1020403131.

JUNG, Carl Gustav – *Psychologie nevědomých procesů*, Academia, 2023, 152 s. ISBN 978-80-200-3438-0.

SOUKUP, Václav – *Pravěké umění : evoluce člověka a kultury*, Akademie veřejné správy, 2011, 265 s. ISBN 978-80-87207-04-8.

ČERNÁ, Marie – *Dějiny výtvarného umění*, Idea servis, 2019, 236 s. ISBN 978-80-85970-93-7.

LEWIS-WILLIAMS, David – *Mysl v jeskyni: Vědomí a původ umění*, Academia, 2007, 402 s. ISBN 978-80-200-1518-1.

Podpis studenta:

Datum:

Podpis vedoucího práce:

Datum:

ABSTRAKT

Ve své diplomové práci se zabývám výtvarnou interpretací jeskynních maleb. Jeskynní malby patří mezi nejstarší známé formy lidského umění a představují důležitý pramen poznání o pravěkých kulturách. Tyto malby a ornamentální motivy jsou zaznamenány na stěnách jeskyní a skalních útvarů, představují obrazy a vzory, které byly vytvořeny malováním nebo rytím. Rozhodla jsem se zmapovat především sošky a rytiny či malby venuší, které znázorňovaly znaky plodnosti a ty následně převést do formy dnešní doby. Dále jsem zpracovávala i symboliku abstraktního umění z jeskynních maleb a stejně tak i antropomorfní bytosti. Finálně jsem namalovala obraz na tři plátna, která mají dohromady rozměry 200 x 420 cm.

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracoval(a) samostatně a nejedná se
o plagiát.

Plzeň, duben 2024

.....

podpis autora

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucímu ateliéru doc. akad. mal. Vladimíru Mertovi za možnost konzultovat mojí práci a za pomoc s realizací. Dále chci poděkovat asistentce ateliéru MgA. Evě Šindelářové také za konzultace a za její organizaci na ateliéru. V poslední řadě chci poděkovat mojí kamarádce Marii Sedelmayerové za pomoc s focením rituálu u ohniště a také svojí rodině a blízkým za psychickou podporu.

Obsah

1	MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE	9
2	TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY	9
2.1	PRAVĚKÉ UMĚNÍ	9
2.2	JESKYNNÍ MALBY DŘÍVE A DNES	11
2.3	VENUŠE DŘÍVE A DNES	14
2.4	VÝVOJ ABSTRAKCE	15
2.5	VÝVOJ SYMBOLIKY	16
2.6	MAGICKÝ MODEL	17
2.7	PLATÓNOVA JESKYNĚ	18
3	PROCES PŘÍPRAVY, PROCES TVORBY	19
3.1	PROCES PŘÍPRAVY	19
3.2	PROCES TVORBY	20
4	POPIS DÍLA, TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA, PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR	21
4.1	POPIS DÍLA	21
4.2	LGBTQ+ V UMĚNÍ	21
2.3	FEMINISMUS V UMĚNÍ	23
4.2	TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA	24
4.3	PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR	24
5	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	25
A)	KNIŽNÍ A PERIODICKÁ LITERATURA	25
B)	INTERNETOVÉ ZDROJE	26
6	RESUMÉ	28
7	SEZNAM PŘÍLOH	29

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

Moje tvorba v průběhu let v ateliéru Nová média byla především hledáním média, které mi vyhovuje a stylu, který je mi vlastní. Po vyzkoušení práce s videem, fotkou či zvukem, jsem dospěla k médiu malby, jenž se mi osvědčilo jako pro mne nejautentičtější a nejpřirozenější vyjádření. Po dobu studia jsem malovala v mnoha stylech i mnohými technikami. Nejvíce mi sedla klasická malba na plátno akrylovými barvami. Proto jsem se rozhodla touto technikou zpracovat i svoji diplomovou práci.

2 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY

Síla identity - Výtvarná interpretace jeskynních maleb je téma, které jsem si zvolila pro svoji diplomovou práci. K tématu jsem dospěla tak, že můj otec přijel ze své cesty po Francii, kde navštívil muzeum jeskyně Lascaux a přivezl mi z něj knihu *Le futur antérieur – l'art moderne face à l'art des cavernes* - tedy *Minulá budoucnost – moderní umění versus jeskynní umění*. Tato kniha mě zaujala natolik, že jsem se rozhodla tohle téma více zmapovat a následně zinterperetovat - jak výtvarně, tak teoreticky.

2.1 PRAVĚKÉ UMĚNÍ

Umění tady bylo vždy. Pravěké umění představuje rané formy lidského uměleckého vyjádření, které vznikly v průběhu období paleolitu, mezolitu a neolitu. Lidé zde žili v primitivních společenstvích a jejich životní styl se skládal převážně z lovu, sběru a raného zemědělství. Tato umělecká díla jsou zajímavým pohledem do pravěké kultury, myšlení, víry a životních podmínek.

“Zatím zůstává mnoho nejasností kolem vzniku prvních výtvarných projevů i záhadného zániku pravěkého umění. Stejně tajemné jsou i příčiny jeho existence: bylo uměním dobrodějně či ničivé magie, anebo uměním pro umění?”¹

Krom jeskynních maleb pravěcí lidé vytvářeli i sošky, rytiny, později také keramiku a další artefakty. Nejzajímavější jsou dle mého názoru jeskynní malby, které nám více přibližují svými výjevy onu dobu a život pravěkých lidí. Tyto malby nejčastěji zobrazují lovecké výjevy, prehistorická zvířata, ale také antropomorfní bytosti, venuše či abstraktní formy vyjádření.

Sošky se vyráběly z různé škály materiálů, jako je slonovina, kost, kámen a hlína a zdobili je rytinami či malbami.

Stále se neví přesný význam těchto sošek, ale mohli mít např. náboženský, rituální nebo dekorativní význam. Nejčastěji byli vyzobrazeni lidské postavy (především venuše), zvířata či abstraktní tvary.

Co se týče keramiky, tak ta se objevila už v mladém paleolitu, konkrétně v období gravettienu. Vytvářely se všelijaké nádoby a další předměty z hlíny či jiných přírodních materiálů a poté byli zdobeny rytinami a reliéfy. Následně se keramické předměty používaly jak v rituálech tak i při každodenních činnostech.

Všechny tyto artefakty představují cenné kulturní dědictví lidstva, protože mluví o nejstarší době, kdy začalo vznikat umění. Dozvídáme se tak mnoho informací o životě prehistorických lidí, jejich víře, každodenním životě i o uměleckých schopnostech.

¹ PIJOAN, José - *Dějiny umění 1*, Odeon, 1977, 334 s. ISBN 80-7176-765-4

2.2 JESKYNNÍ MALBY DŘÍVE A DNES

Jeskynní malby patří mezi jedny z nejstarších uměleckých projevů v dějinách lidstva. Tyto obrazy byly malovány a vyrývány do stěn jeskyní či do skalních útvarů. Mezi hlavní motivy můžeme zařadit výjevy z lovů, zvířata (mamuti, bizoni, jeleni,...), šamany, těla venuší, antropomorfní bytosti nebo abstraktní motivy jako byly různé tečky či mřížky. Tato umělecká vyjádření můžeme nalézt na všech kontinentech po světě i z různých časových úseků, ale nejznámější jsou z období paleolitu (starší doby kamenné), která se odehrávala v období mezi 40 000 až 10 000 lety před naším letopočtem.

“Proč člověk před 13 000 lety a jeho předchůdce z doby ještě dávnější podnikl tak nebezpečnou cestu? Jaké pocity zažíval? Třeba to nebyl muž, ale žena? Jakého stáří? Proč považoval či považovala za důležité zabodnout medvědí zub do stěny jeskyně? Pravěcí lidé připevňovali na jeskynní stěny i jiné předměty: jsou tam zlomky kostí, kamenných nástrojů a vydlabaných kamenů. Jaký význam onen muž či žena přikládali nástěnným malbám? Co pro ně znamenala ona výprava do jeskynních hlubin?”²

Pravěcí lidé byli velmi vynalézaví, co se týče používání barev, pojidel či předmětů používaných k malbě. Barvy většinou byly přírodního původu, např. červená barva se vyráběla z oxidu železa, hnědá z oxidu manganického a černá z uhelného prachu. K výrobě barev mohli využívat i různé plody či rostliny a míchali je s vodou či jinou kapalinou, aby vytvořili barevné pasty. Používání štětců a palet na barvy je také zajímavé - palety mohli vyrábět z plochých kamenů či kousků dřeva a štětce vytvářeli z chlupů zvířat nebo ze svých vlasů. Jako pojidla používali med, želatinu z kostí nebo škroby z rostlin. Tyto přírodní pojidla sloužily by k udržení barev na podkladu.³

2 LEWIS-WILLIAMS, David - *Mysl v jeskyni: Vědomí a původ umění*, Academia, 2007, 402 s. ISBN 978-80-200-1518-1

3 SOUKUP, Václav - *Pravěké umění: evoluce člověka a kultury*, Akademie veřejné správy, 2011, 265 s., ISBN 978-80-87207-04-8.

Stále není jisté, jaký byl účel jeskynních maleb. Spekuluje se o náboženských a rituálních motivech, jako je uctívání či magické rituály spojené s lovectvím. Nebo je možné, že jeskynní malby byli pouze uměním pro umění nebo jako vyjádření identity vlastního společenství a komunity. Nebo také jako zachycení určitého příběhu či mýtu.

Mezi nejznámější lokality s jeskynními malbami patří jeskyně Lascaux ve Francii a Altamira ve Španělsku v Evropě.

“Jednou z nejnápadnějších charakteristik jeskyní mladého paleolitu je rozmanitost jejich podoby. Některé mají jediný vchod, jiné jich mají několik. Někdy jsou vchody obrovské, klenuté a do určité vzdálenosti do nich proniká denní světlo; jindy jsou to štěrbin, jimiž se víc než jeden člověk najednou neprotáhne, a přirozeného světla do nich proniká jen velmi málo. Některé jeskyně mají podobu dlouhých, naprosto temných chodeb; v některých jsou velké komory, v jiných nikoliv. Altamira je například v podstatě dlouhá křivolaká chodba, v některých částech širší než v jiných.”⁴

Jeskynní malby mají významný vliv na současné umění a inspirují umělce po celém světě.

Motivy a symboly jako jsou zvířata, geometrické tvary a abstraktní vzory, jsou stále populární v moderním umění. Umělci často přejímají tyto motivy a reinterpetují je ve svých dílech, často s novým kontextem a významem a stejně tak jsem učinila i já.

Inspirací pro moderní umělce je i používání přírodních materiálů. Mnoho umělců díky tomu experimentuje s pigmenty a snaží se i napodobit texturu a strukturu barev jako je v jeskynních malbách.

4 LEWIS-WILLIAMS, David - *Mysl v jeskyni: Vědomí a původ umění*, Academia, 2007, 402 s. ISBN 978-80-200-1518-1

Mnoho moderních umělců se inspirovalo jeskynnými malbami ve snaze znovuobjevit spojení s přírodou a historií. Tato díla mohou zahrnovat motivy zvířat a krajin, které se objevují v jeskynních malbách, a mohou sloužit jako vyjádření úcty k pradávným kulturám a přírodě.

Existuje mnoho umělců, kteří byli inspirováni pravěkým uměním a jeho symbolikou. Někteří z nich jsou Picasso, Matisse, Klee, Miró a O'Keeffe.

“Všichni malíři, všichni sochaři tvoří s tím, co si nesou z minulosti a čerpají z této minulosti něco, co ji radikálně převyšuje.”⁵

Pablo Picasso byl jedním z prvních moderních umělců, který byl ovlivněn pravěkým uměním, zejména jeskynnými malbami. Jeho období nazvané “primitivismus” zahrnuje práce, které se inspirovaly abstraktními formami a motivy nalezenými v jeskynních malbách.

Henri Matisse byl dalším umělcem, který byl inspirován pravěkým uměním, zejména africkým uměním a jeho abstraktními formami. Jeho práce často obsahují odvážné barvy a geometrické tvary, které připomínají motivy nalezené v jeskynních malbách.

Paul Klee byl švýcarský umělec, který se také zajímal o pravěké umění a jeho abstraktní formy. Jeho práce často obsahují hravé linie a tvary, které mohou evokovat pradávné symboly a vzory. Jeden jeho obraz inspiroval i mě v moji diplomové práci.

Joan Miró byl španělský surrealistický malíř, jehož práce byla ovlivněna pravěkým uměním, zejména jeho abstraktními a organickými formami. Jeho obrazy a sochy často obsahují motivy zvířat a lidských postav, které mohou připomínat pravěké malby a sošky.

5 JOUARY, Jean-Paul - *Le futur antérieur - l'art moderne face à l'art des cavernes*, Beaux Arts éditions, 2017, 191 s. ISBN 979-1020403131

Americká malířka Georgia O'Keeffe byla inspirována přírodními tvary a formami, které mohou být nalezeny v pravěkém umění. Její práce, zejména její květinové obrazy, často evokují organické tvary a symboliku spojenou s plodností a ženskostí, které jsou také známé z pravěkého umění.

Tito umělci jsou jen někteří z mnoha, kteří byli inspirováni pravěkým uměním a jeho symbolikou. Jejich práce přispěla k modernímu uměleckému směru a způsobila, že pravěké motivy a formy jsou stále živé a relevantní i v dnešní době.

2.3 VENUŠE DŘÍVE A DNES

Pravěké venuše a venuše moderní doby spojuje symbolika znázorňující plodnost a ženskost, ale rozděluje je způsob interpretace a zobrazení.

V mezolitu a neolitu se vytvářely sošky ženských figur - venuší. Většinou měly abstraktní charakter s výraznými prsy, boky a břichem symbolizující znaky plodnosti. Tyto sošky byly nalezeny v archeologických lokalitách či v jeskyních, takže pravděpodobně byly spojeny s náboženskými rituály a praktikami.

Interpretace pravěkých venuší a jejich významu je předmětem debat a spekulací. Někteří badatelé je vidí jako symboly plodnosti, mateřství a ochrany, zatímco jiní je interpretují jako ikony božstev či náboženských představ.

Moderní venuše se často objevují v současném umění, kultuře a médiích. Zatímco pravěké venuše byly spíše abstraktními soškami, moderní interpretace může zahrnovat různé formy umění, včetně malby, sochařství, fotografie a digitálního umění.

Moderní venuše mohou být zobrazeny v široké škále kontextů a stylů. Někdy jsou spojovány s feministickým hnutím a jsou vnímány jako symboly síly, nezávislosti a sebevědomí žen. Jiné moderní venuše mohou být

zobrazeny jako idealizované představy krásy a ženskosti, které se často objevují v reklamě a populární kultuře (např. Venuše Ladislava Sutnara)

Obě formy venuše, jak pravěké, tak moderní, nám poskytují zajímavý pohled na to, jak se vnímání žen a symbolika plodnosti vyvíjela a proměňovala v průběhu času a různých kultur.

2.4 VÝVOJ ABSTRAKCE

Vývoj abstrakce v umění byl dlouhodobým procesem, který se odehrával přes několik století a zahrnuje mnoho uměleckých směrů, myšlenkových proudů a individuálních přístupů.

I když pravěcí lidé měli tendenci zobrazovat svět kolem sebe převážně realisticky, existují i abstraktní prvky v jejich umění, zejména v geometrických vzorech a symbolických formách nalezených v jeskynních malbách a keramice.

První náznaky abstrakce se objevují v raném moderním umění na přelomu 19. a 20. století. Umělci jako Paul Cézanne, Vincent van Gogh a Georges Seurat začali experimentovat s rozkladem formy a barvy, což představovalo první kroky k abstrakci.

Kubismus, který byl rozvinut Pablem Picassem a Georgem Braquem na začátku 20. století, dále rozvíjel myšlenku abstrakce. Kubistická díla zobrazují objekty a postavy rozložené na geometrické tvary a plochy, což umožňuje divákovi vidět více pohledů současně.

Abstraktní expresionismus se stal dominantním směrem v umění po druhé světové válce. Umělci jako Jackson Pollock, Willem de Kooning a Mark Rothko zdůrazňovali emocionální a gestickou povahu malby, čímž se odtrhli od zobrazení konkrétních objektů a začali se zabývat vyjadřováním abstraktních emocí a myšlenek.

V 60. letech 20. století se objevily další formy abstrakce, jako je minimal-

ismus a konceptuální umění. Tato hnutí se soustředila na jednoduché formy, geometrické tvary a konceptuální myšlenky, často opouštějící tradiční média jako malbu a sochařství ve prospěch nových médií a procesů.

Dnes abstrakce zůstává živou a rozmanitou oblastí umění. Umělci pokračují v experimentování s různými médii, technikami a myšlenkovými koncepty, což vede k nekonečnému rozvoji a inovacím v oblasti abstraktního umění.

Vývoj abstrakce v umění je příkladem neustálého hledání nových forem vyjádření a inovací, které odrážejí změny ve společnosti, technologii a myšlení umělců. Abstrakce zůstává důležitou a inspirativní součástí uměleckého světa dodnes.

2.5 VÝVOJ SYMBOLIKY

Vývoj symboliky v umění je úzce spjat s lidským myšlením, kulturou a společenskými změnami a má bohatou historii, která sahá až do pravěkých dob.

Pravěcí lidé používali symboliku jako způsob komunikace a vyjádření svých myšlenek a víry. Jeskynní malby, sošky a další artefakty obsahují motivy zvířat, geometrické tvary a abstraktní vzory, které mohou mít rituální, náboženský nebo magický význam.

V antickém umění starověkých civilizací jako jsou Egypt, Mezopotámie a Řecko byla symbolika důležitou součástí umělecké tvorby. Egyptské hieroglyfy, sumerské klínopisné tabulky a řecké sochy a reliéfy jsou plné symbolů a alegorií, které vyjadřují náboženské představy, mytologii a historické události.

V době středověku měla symbolika velký význam v křesťanském umění. Středověké malby, fresky a iluminované rukopisy obsahují symboly jako jsou kříž, beránek boží, svatý duch a další, které představují náboženské

a teologické koncepty.

V období renesance a baroka se symbolika stala sofistikovanější a byla často spojována s humanismem, filozofií a vědou. Umělci jako Leonardo da Vinci, Michelangelo a Caravaggio používali symboly jako prostředek k vyjádření myšlenek a emocí a k obohacení svých děl.

V 19. století se symbolika stala důležitou součástí romantického směru a symbolismu. Umělci jako William Blake, Caspar David Friedrich a Gustave Moreau používali symboly k vyjádření osobních emocí, snů a touhy, často se odvolávající na přírodní motivy a mytologii.

V moderním a současném umění symbolika zůstává živá a rozmanitá. Umělci experimentují s různými formami symboliky, často se odvolávající na politické, sociální a environmentální témata. Symboly jsou používány jako prostředek k vyjádření identity, komunikace a reflexe současného světa.

2.6 MAGICKÝ MODEL

Pravěké umění bylo primárně ovlivněno myšlenkami, vírou a potřebami pravěkých společností, které se mohly výrazně lišit od moderních náhledů na magii. Přesto se ale předpokládá, že magie měla souvislost s pravěkým uměním.

Pravěcí lidé často pracovali s symboly a rituály ve svém umění. Zobrazení zvířat, lidských postav, nebeských těles a abstraktních geometrických vzorů mohlo mít magický význam a bylo používáno v rituálech spojených s lovem, úrodou, léčením a dalšími aspekty jejich života. Pravěké společnosti měly silnou spirituální a náboženskou dimenzi, a umění hrálo klíčovou roli v jejich rituálech a obřadech. Malby v jeskyních, sochy, nápisy a další artefakty mohly být považovány za prostředek k navázání spojení s božstvy, duchy, předky a jinými nadpřirozenými entitami.

Pravěké umění bylo často spjato s komunitními a rituálními událostmi,

jako jsou lov, úroda, svatby, pohřby a další události, které byly důležité pro přežití a kohezi společnosti. Umělecká díla mohla mít magický význam v rámci těchto událostí a sloužila k upevnění sociálních vazeb a víry ve společenství.

2.7 PLATÓNOVA JESKYNĚ

Zpracovávání tématu jeskynních maleb mě přivedlo k fenoménu Platónovy jeskyně, jenž se dá různě interpretovat a v mnohém ovlivnil pohled lidí na svět.

Platónova jeskyně je symbolický koncept popsany řeckým filosofem Platónem v jeho díle “Ústava”. Tento příběh se objevuje v sedmé knize “Ústavy” a je součástí Platónova dialogu “O výchově”. Platón používá příběh o jeskyni k ilustraci svých myšlenek o povaze poznání, reality a vzdělání.

V příběhu Platón popisuje skupinu lidí, kteří jsou uvězněni v jeskyni od dětství a jsou svázáni tak, že nemohou vidět za sebe ani stranou. Zadní stěna jeskyně je osvětlena ohněm, a mezi ohněm a uvězněnými je chodba. Lidé, kteří jsou uvězněni, vidí pouze stíny předmětů, které procházejí chodbou, a tyto stíny považují za skutečnost.

Platón uvádí, že jedinec, který by unikl z jeskyně a spatřil skutečné světlo venku, by byl zpočátku oslněn a dezorientován, ale postupně by pochopil, co je skutečná realita. Kdyby se pak vrátil zpět do jeskyně a pokusil se uvědomit ostatním uvězněným, co viděl, nejspíše by ho odmítli a považovali by ho za blázna.

Platónovo podání jeskyně je často interpretováno jako alegorie o procesu poznání a osvícení. Jeskyně představuje svět smyslových iluzí a omezení poznání, zatímco skutečná realita je symbolizována světlem mimo jeskyni. Únik z jeskyně představuje cestu k poznání pravdy a moudrosti.

Platónův koncept jeskyně má hluboký vliv na filozofii, psychologii a kul-

туру a dodnes je předmětem diskusí a interpretací. Je to mocná metafora, která nás vyzývá k zamyšlení nad povahou reality, poznání a vzdělání.

3 PROCES PŘÍPRAVY, PROCES TVORBY

3.1 PROCES PŘÍPRAVY

Proces přípravy u mě probíhal tak, že jsem se snažila, co nejvíce o daném tématu zjišťovat skrze knihy či video dokumenty. Také jsem nad pravěkým uměním, ale i životě v té době přemýšlela denodenně. Vizualizovala jsem si jak v té době žiji a nebo jsem porovnávala dnešní dobu s tou minulou.

V průběhu příprav a vymýšlení finální formy diplomové práce jsem několikrát měnila, co vlastně chci namalovat. V jedné fázi jsem chtěla namalovat symbolický figurální obraz, pro který jsem si vyfotila jako předlohu svého přítele a kamarádka. Vytvořila jsem si z fotek koláž, viz. příloha fotek. Nakonec jsem od tohoto nápadu ustoupila.

V další fázi jsem si řekla, že zrekonstruuji pravěký rituál. Vytvořila jsem na Facebooku událost pro svoje přátele a měli jsme v plánu se sejít v Divoké Šárce a jít tam k jeskyním. Nebylo snadné najít termín rituálu, protože většina z nás je neustále zaneprázdněna školou či prací. Nakonec se nám podařilo sejít, ale nebylo to bez menších zádrhelů. Jeden kamarád se nám ztratil, protože dostal jiné instrukce setkání. Naštěstí čekal u jednoho ohniště, kde rozdělal oheň, a kam jsme za ním mohli v závěru dojít jako skupina. Rituál probíhal nakonec bez kreslení na jeskyně, protože u našeho ohniště žádné jeskyně nebyly. Rituál probíhal jako tančení kolem ohně a hraní na hudební nástroje. Celé je to zdokumentované analogovým fotoaparátem, viz. příloha fotek.

Nakonec jsem fotky z rituálu nepoužila jako předlohu pro malbu, ale byl to zajímavý zážitek.

3.2 PROCES TVORBY

Při procesu tvorby jsem si dělala skicy venuší, i jsem si jednu venuši vymodelovala z rychleschnoucí hlíny a nasprejova barevným sprejem. Chtěla jse propojit tělo venuše s amorfními tvary a abstraktními motivy z jeskynních maleb. To jsem i v závěrečné fázi udělala.

Nejdříve jsem natřela plochu plátna na tmavě šedou podkladovou barvu. Na to jsem namalovala venuši duhovými barvami, které stylem připomínají 60. nebo 70. léta, tedy dobu, kdy začalo být více aktivní feministické hnutí. Zároveň je duha i symbolem hnutí LGBTQ+, na které jsem svým obrazem také chtěla upozornit.

Kolem těla venuše jsem namalovala další symboly spjaté s pravěkým uměním. Ať už to jsou symboly z jeskynních maleb či antropomorfní bytosti. Kolem hlavy venuše jsou barevné expresivní tahy štětce, které mají spíše dekorativní účel, ale mohou znázorňovat i jakousi auru Venuše.

4 POPIS DÍLA, TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA, PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

4.1 POPIS DÍLA 11

Dílo je kompozicí s dominantní figurou venuše, jejíž nejvýraznější části jsou prsa, břicho a klín, symbolizující plodnost a spojení s ženskou energií. Nohy a ruce figury jsou zde pojaty spíše jako vedlejší prvky. V horní části obrazu se nacházejí tři hvězdy, reprezentující vesmír a jeho vliv na naše životy. Tato symbolika evokuje nebe, jehož proměnlivost a cyklické procesy, včetně počasí a podnebí, měly klíčový význam pro lov zvěře v minulých dobách.

Na bocích obrazu jsou umístěny členěné čtverce a mřížka s tečkami, odkazující na abstraktní vzory a symboly často nalezené v jeskynních malbách. Tato geometrická forma může symbolizovat jakési spojení s prvotními uměleckými projevy našich předků.

Pod figurou venuše jsou umístěny tvary připomínající améby nebo amorfní tvary. Některé z nich evokují lidské tělo či samotnou venuši. Tento motiv odkazuje na určitou evoluci a vývoj, který probíhal, a na antropomorfní bytosti, jež byly často zobrazovány jako malby a rytiny v jeskyních. Tímto způsobem dílo propojuje prvotní lidské umění s moderní interpretací a reflektuje kontinuitu lidského poznání a vývoje.

4.2 LGBTQ+ V UMĚNÍ

O LGBTQ+ komunitě se stále více mluví a stále více se prosazuje. Některá výtvarná díla měla zásadní vliv na LGBTQ+ komunitu tím, že otevřeně zobrazovala queer identitu, sexualitu a zkušenosti, a tím přispívala k viditelnosti a uznání LGBTQ+ umělců a jejich děl. Vybrala jsem pár děl, které mě osobně zaujaly, a které mají dle mého názoru přínos pro LGBTQ+ komunitu.

“Self-Portrait (in Drag)” (1967) - Andy Warhol: Tento autoportrét An-

dyho Warhola zobrazuje umělce jako drag queen, což bylo v té době revoluční a smělé projevení genderového výrazu. Warholova práce byla průkopnická v tom, že zobrazovala genderové a sexuální identity v uměleckém kontextu.

“The Two Fridas” (1939) - Frida Kahlo: V tomto obraze Frida Kahlo zobrazuje dvě verze sebe sama, jednu v tradiční mexické oblečení a druhou v evropském oblečení, symbolizující rozdělení její identity. Tento obraz je často interpretován jako vyjádření Kahlovy bisexuality a komplexního vztahu ke svému vlastnímu tělu.

“David Wojnarowicz: History Keeps Me Awake at Night” (2018) - David Wojnarowicz: Výstava díla Davida Wojnarowicze v muzeu Whitney v New Yorku přinesla pozornost k jeho práci, která se zabývá tématy jako jsou politika, sex, smrt a HIV/AIDS. Jeho tvorba byla důležitým hlasem v umělecké komunitě během epidemie AIDS v 80. letech.

“Piss Christ” (1987) - Andres Serrano: Tento kontroverzní fotografický obraz zobrazuje kříž ponořený do moči a byl kritizován pro svou blasfemickou povahu. Serranoovo dílo vyvolalo debatu o hranicích umělecké svobody a náboženské citlivosti, a přispělo k diskusi o LGBTQ+ identitě umělců.

“Untitled (Perfect Lovers)” (1987-1990) - Felix Gonzalez-Torres: Tato instalace od Felixe Gonzaleze-Torrese zobrazuje dvoje hodiny, které běží synchronně a postupně se zastaví. Tento symbolický obraz byl interpretován jako metafora pro vztahy a ztrátu, a Gonzaleze-Torreseova práce byla oceňována za její odvahu zobrazovat queer identity.

2.3 FEMINISMUS V UMĚNÍ

Vždycky mě zajímal a bavil feminismus v umění. Existuje mnoho významných feministických umělkyň a umělců, kteří se prostřednictvím svých prací podíleli na posunu genderových rolí, zobrazení ženské zkušenosti a kritice patriarchálních struktur ve společnosti. Vybrala jsem pár mých oblíbených feministických umělkyň, které mě nejvíce zaujaly. Tyto umělkyně přinesli do uměleckého světa nové perspektivy na gender, identitu a společenskou strukturu, a jejich díla dodnes ovlivňují feministické hnutí a společenskou diskusi o rovnosti pohlaví.

Frida Kahlo byla mexická malířka, která je známá svými expresivními autoportréty a zobrazováním svých emocí, bolesti a identity. Její práce často zkoumá téma ženskosti, těla a sexuality.

Georgia O'Keeffe, americká malířka, známá pro své abstraktní krajiny a zobrazování květin. Její práce byla často interpretována jako symboly ženské sexuality a síly.

Yayoi Kusama byla japonská umělkyně, která pracuje převážně s instalacemi, malbou a sochařstvím. Její díla často zkoumají tematické prvky, jako jsou duševní zdraví, sexuální identita a genderové role.

Judy Chicago - americká umělkyně, která je známá svými pracemi na feministických uměleckých projektech, jako je "The Dinner Party" (Večeře pro Břišní hlad). Tento projekt slaví historické ženské postavy a symboly ženské moci.

Americká fotografka, Cindy Sherman, známá svými sériemi autoportrétů, ve kterých se převtěluje do různých rolí a identit. Její práce se zabývá otázkami identity, genderu a mediálního zobrazení.

Barbara Kruger byla americká umělkyně, která pracuje s fotografií a textem ve svých instalacích a obrazových dílech. Její práce se často zabývá otázkami moci, sexuality a genderového násilí.

Louise Bourgeois, francouzsko-americká sochařka a malířka, jejíž práce se zabývá tématy jako jsou trauma, sexualita a rodinná dynamika. Její sochy často zobrazují symbolismus ženského těla a intimních prožitků.

4.2 TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA 12

Moje diplomová práce je malovaná na 3 plátna, při čemž každé má 200 x 140 cm, tudíž dohromady tvoří plochu o 200 x 420 cm. Plátna jsem si napínala sama tak, že jsem složila dřevěné blindrámy a napnula bavlněné plátno a přidělala sponkovačkou. Poté jsem plátna šepsovala dvěma vrstvami bílého akrylového šepsu. Jako barvu pozadí jsem zvolila tmavě šedou. Na to jsem prvně namalovala venuši a poté jsem namalovala abstraktní symboly, amorfnní tvary, hvězdy a tahy štětce.

4.3 PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR 14

V čem se mi zdá moje téma a dílo hodnotné? Samo jeskynní umění je hodnotné jako první výtvarný projev lidstva, který ovlivňoval umění a odkryl část tajemství doby kamenné a doby poté. Moje samotné dílo je podle mě zajímavým spojením mého osobitého stylu s moderními výtvarnými tendencemi s interpretací tématu tak moc starým, že nejde ani přesně datovat. Zároveň v něm promítám pro dnešní dobu důležitá témata jako je matriarchát, feminismus či rovnoprávnost obecně. Propojení jeskynních maleb a novodobých problematik vytváří průřez naší historie tím, že se konceptuálně dotýká mnoha struktur.

“Umění začíná okamžikem,” praví René Huyghe, „kdy člověk již netvoří utilitárním záměrem jako zvířata, ale proto, aby něco zobrazil nebo vyjádřil.” Umění je poselství, vyjadřovací prostředek, způsob mezilidského dorozumívání, který vznikl snad dříve než řeč...”⁶

6 PIJOAN, José - *Dějiny umění 1*, Odeon, 1977, 334 s. ISBN 80-7176-765-4

5 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

A) KNIŽNÍ A PERIODICKÁ LITERATURA

LEWIS-WILLIAMS, David - *Mysl v jeskyni: Vědomí a původ umění*, Academia, 2007, 402 s. ISBN 978-80-200-1518-1

PIJOAN, José - *Dějiny umění 1*, Odeon, 1977, 334 s. ISBN 80-7176-765-4

JOUARY, Jean-Paul - *Le futur antérieur - l'art moderne face à l'art des cavernes*, Beaux Arts éditions, 2017, 191 s. ISBN 979-1020403131

SOUKUP, Václav - *Pravěké umění: evoluce člověka a kultury*, Akademie veřejné správy, 2011, 265 s., ISBN 978-80-87207-04-8.

B) INTERNETOVÉ ZDROJE

https://cs.wikipedia.org/wiki/Jeskynn%C3%AD_mal%C3%AD%C5%99stv%C3%AD

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Prav%C4%9Bk>

https://www.wikiwand.com/cs/Um%C4%9Bn%C3%AD_prav%C4%9Bku

<https://klenotium.cz/praveke-umeni-fascinujici-tvorba-z-doby-pred-vynalezem-pisma/>

<https://www.wikiart.org/en/paintings-by-style/feminist-art#!#filter-Name:all-works,viewType:masonry>

<https://www.nga.gov/stories/lgbtq-artists-to-know.html>

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Keramika>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Abstraktn%C3%AD_um%C4%9Bn%C3%AD

https://cs.wikipedia.org/wiki/Podobenstv%C3%AD_o_jeskyni

<https://faroutmagazine.co.uk/andy-warhol-self-portrait-drag-polaroids/>

<https://www.britannica.com/topic/The-Two-Fridas>

<https://whitney.org/exhibitions/david-wojnarowicz>

https://en.wikipedia.org/wiki/Piss_Christ

[https://en.wikipedia.org/wiki/%22Untitled%22_\(Perfect_Lovers\)](https://en.wikipedia.org/wiki/%22Untitled%22_(Perfect_Lovers))

https://cs.wikipedia.org/wiki/Frida_Kahlo

https://en.wikipedia.org/wiki/Georgia_O%27Keeffe

https://en.wikipedia.org/wiki/Yayoi_Kusama

https://en.wikipedia.org/wiki/Judy_Chicago

https://en.wikipedia.org/wiki/Cindy_Sherman

https://en.wikipedia.org/wiki/Barbara_Kruger

https://en.wikipedia.org/wiki/Louise_Bourgeois

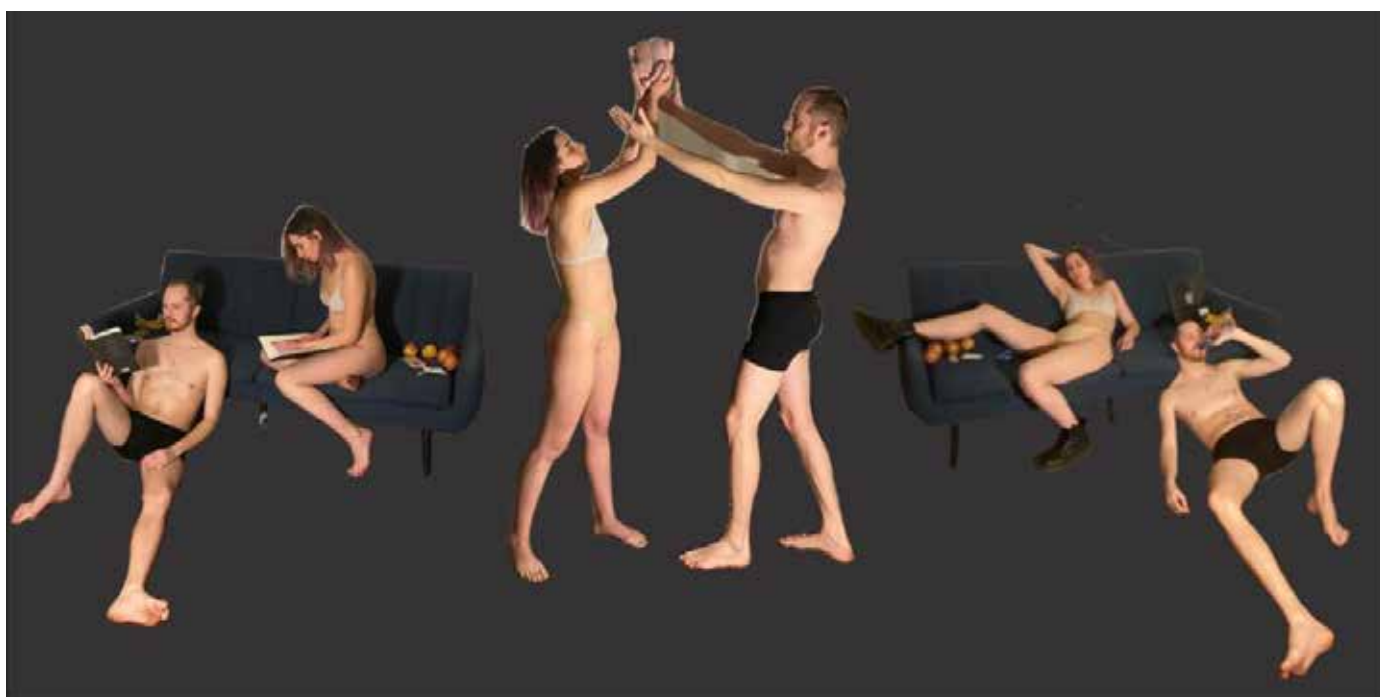
6 RESUMÉ

My diploma artwork is based on the topic of Art interpretation of cave paintings. I painted a body of venus in rainbow colors symbolizing the 60s and 70s like the age of feminism activism and like a symbol of the LGBTQ+ community. Around the body are prehistoric symbols (possibly symbols of calendars) and amorphous shapes connected with the shapes of the Venus body and anthropomorphous beings. I painted an aura around the head of venus like a spiritual symbol. And above venus are stars like a representation of the creative Space.

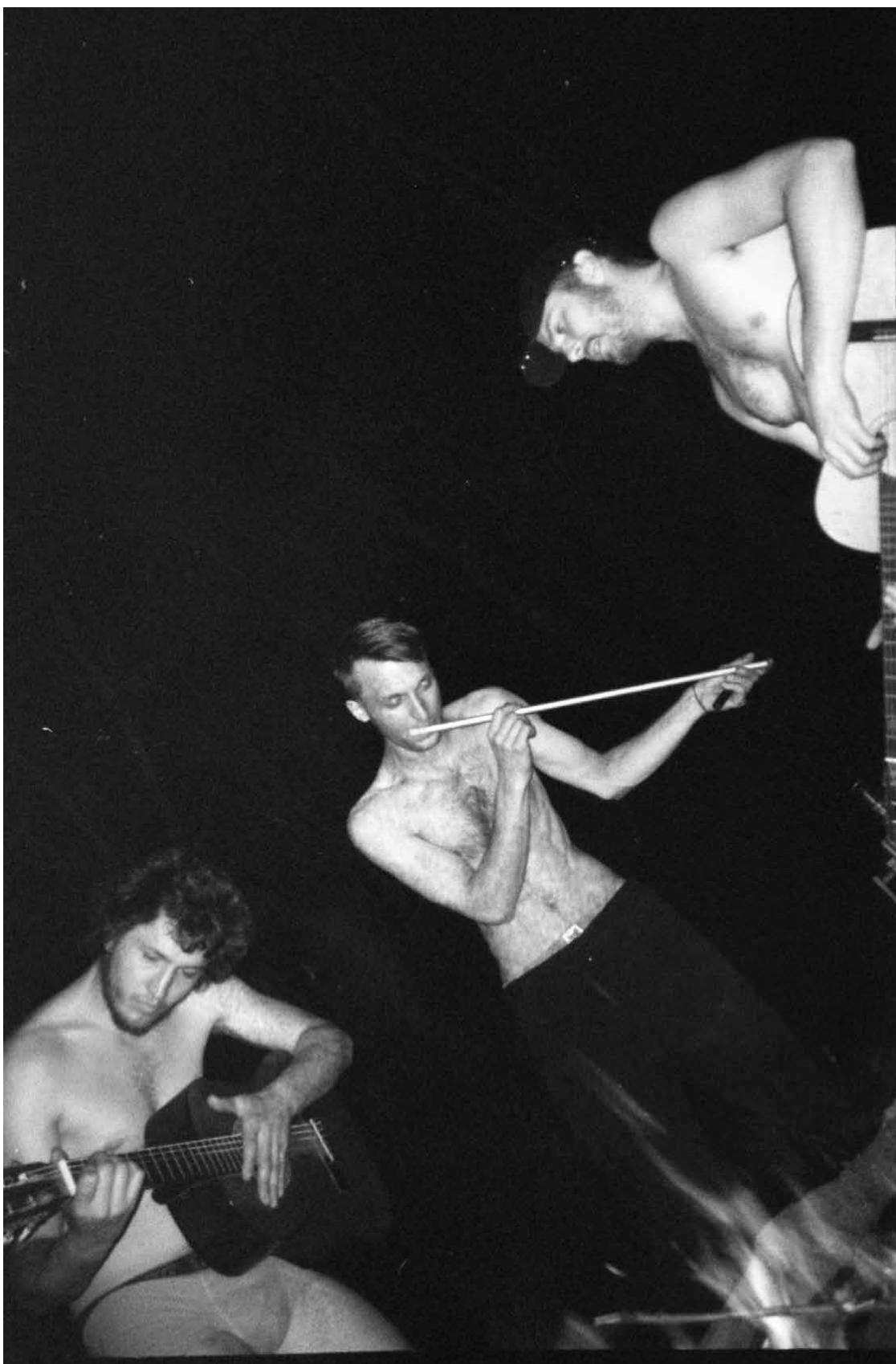
I think my artwork creates a good connection between prehistoric art and the nowadays art tendencies.

7 SEZNAM PŘÍLOH

- 1 Koláž pro symbolický figurální obraz
- 2 Fotodokumentace pravěkého rituálu
- 3 Fotodokumentace pravěkého rituálu
- 4 Fotodokumentace pravěkého rituálu
- 5 Fotodokumentace pravěkého rituálu
- 6 Fotodokumentace pravěkého rituálu
- 7 Fotodokumentace pravěkého rituálu
- 8 Fotodokumentace pravěkého rituálu
- 9 Fotodokumentace pravěkého rituálu
- 10 Fotodokumentace pravěkého rituálu
- 11 Fotodokumentace pravěkého rituálu
- 12 Fotodokumentace pravěkého rituálu
- 13 Fotodokumentace pravěkého rituálu
- 14 Fotodokumentace pravěkého rituálu
- 15 Skica k diplomové práci
- 16 Plátna s podkladovou barvou
- 17 Proces tvorby
- 18 Proces tvorby
- 19 Proces tvorby
- 20 Proces tvorby
- 21 Proces tvorby
- 22 Proces tvorby
- 23 Finální práce

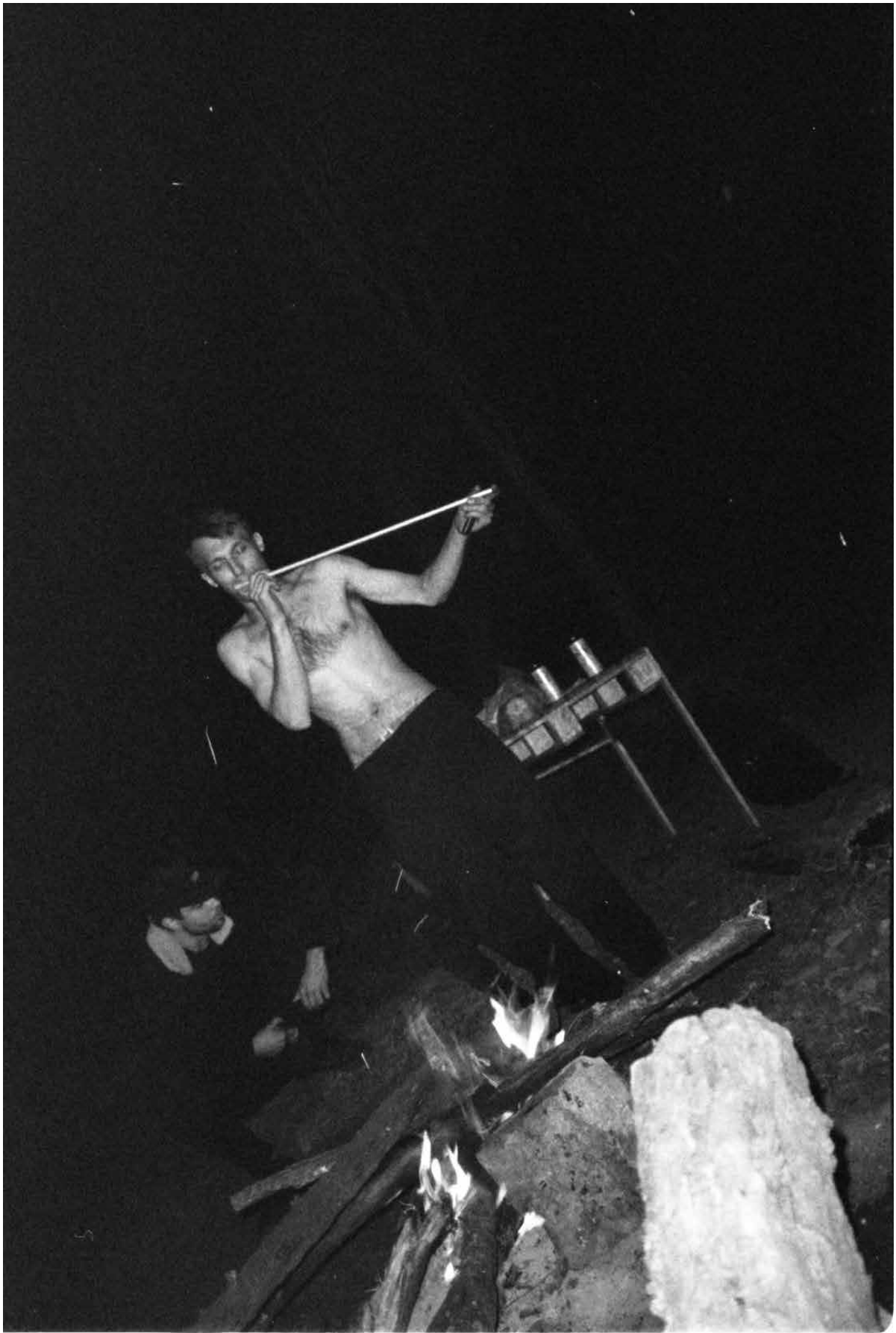
1 Koláž pro symbolický figurální obraz

2 Fotodokumentace pravěkého rituálu

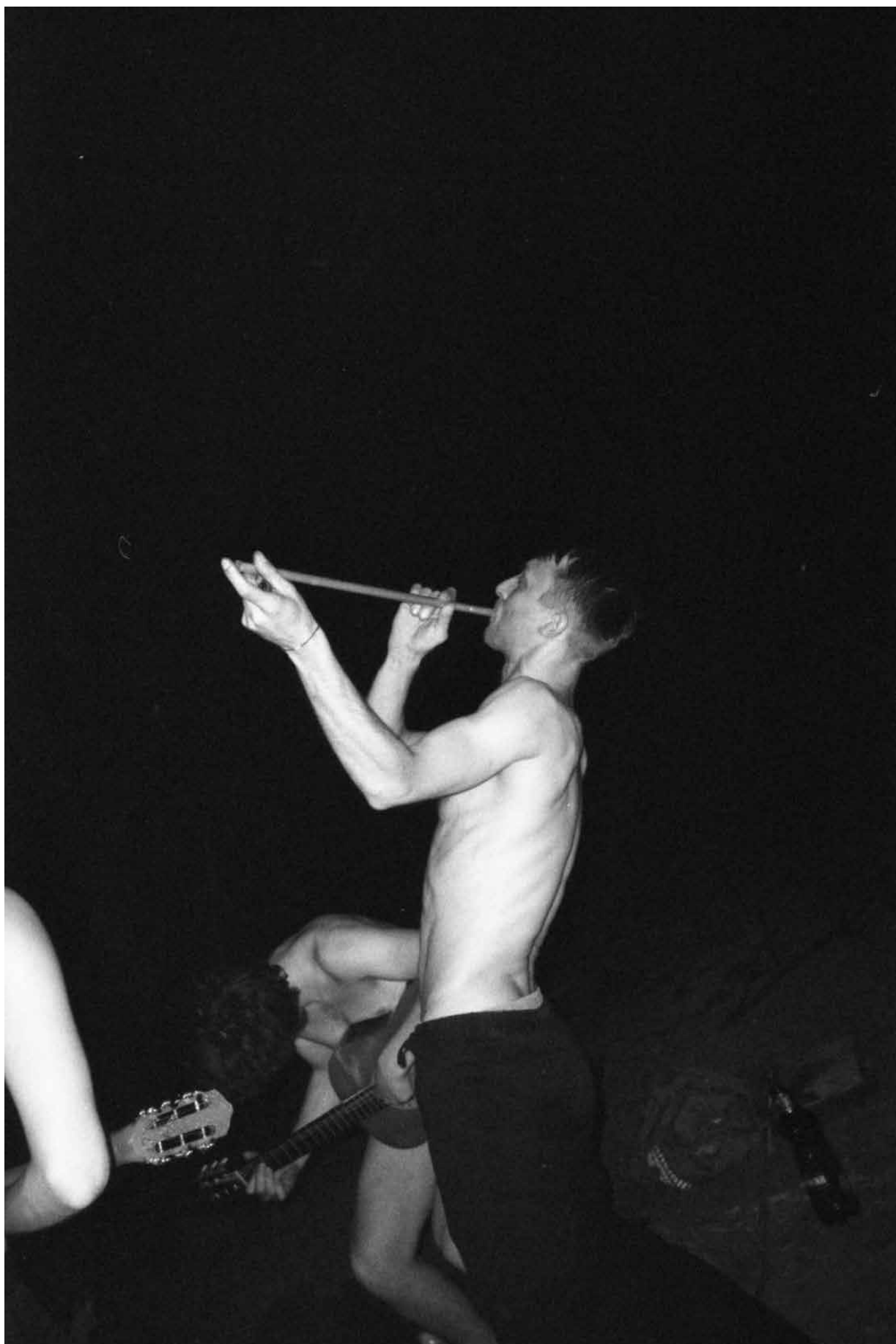
3 Fotodokumentace pravěkého rituálu

4 Fotodokumentace pravěkého rituálu

5 Fotodokumentace pravěkého rituálu

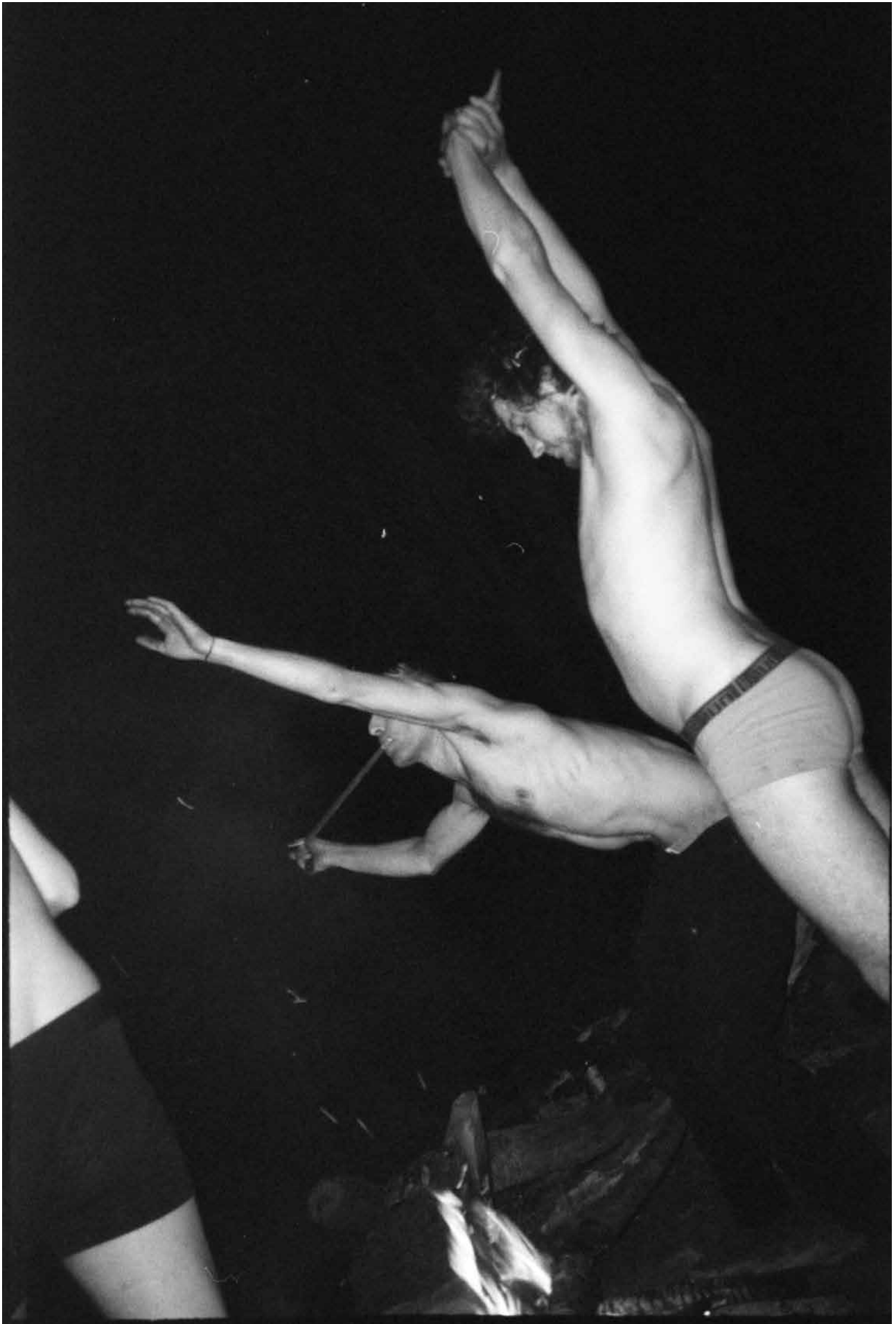

6 Fotodokumentace pravěkého rituálu

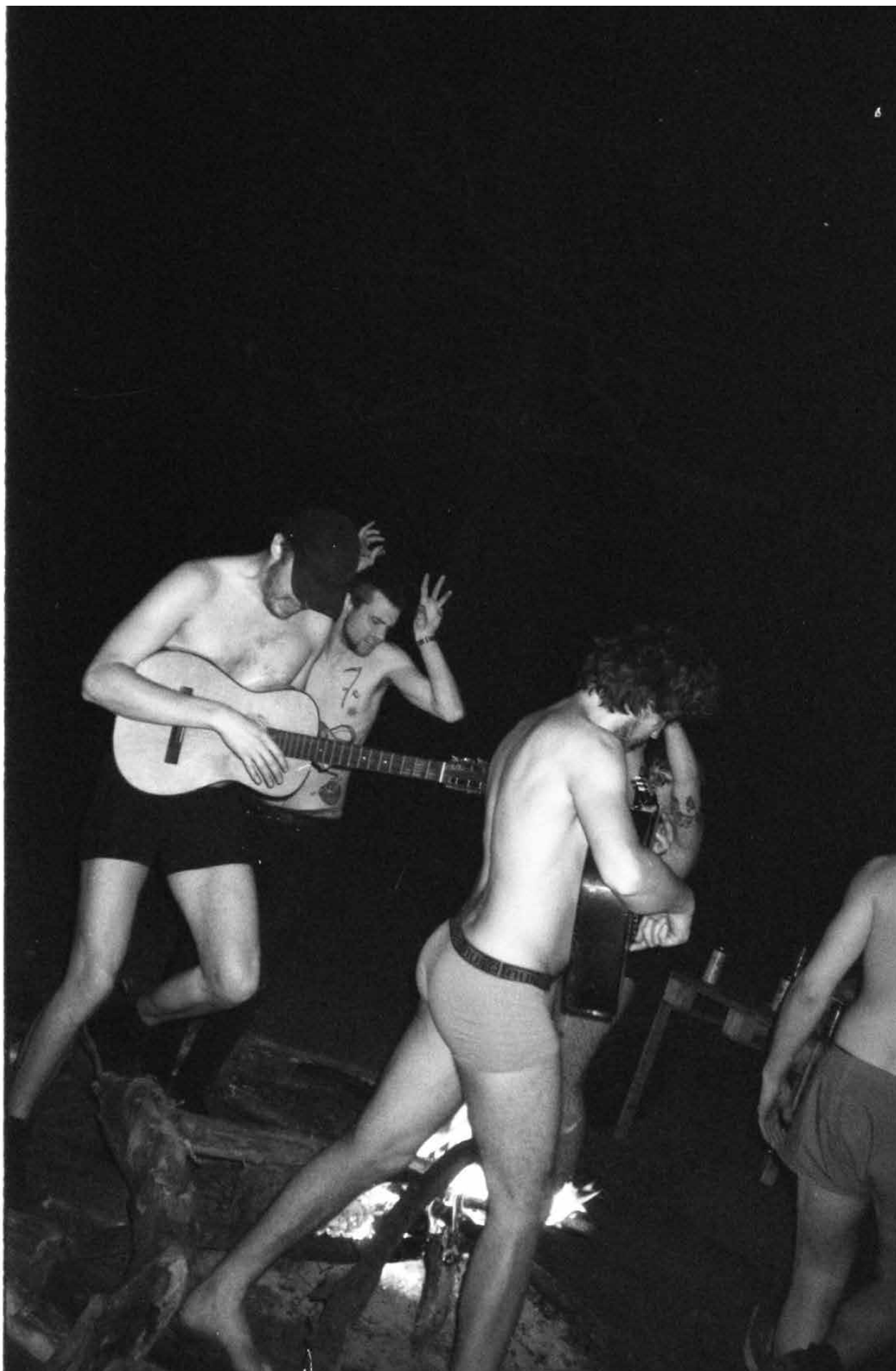

8 Fotodokumentace pravěkého rituálu

9 Fotodokumentace pravěkého rituálu

10 Fotodokumentace pravěkého rituálu

11 Fotodokumentace pravěkého rituálu

12 Fotodokumentace pravěkého rituálu

13 Fotodokumentace pravěkého rituálu

14 Fotodokumentace pravěkého rituálu

15 Skica k diplomové práci
16 Plátna s podkladovou barvou

17 Proces tvorby
18 Proces tvorby

19 Proces tvorby
20 Proces tvorby

21 Proces tvorby
22 Proces tvorby

